

12. 4. 1905 5 1/2
Slavnostna akademija,

ki so jo priredili

mariborski bogoslovci

povodom

Marijinega jubileja

v mariborski bogoslovnici

dne 15. majnika leta 1904.

Maribor.

V lastni založbi. — Tisk tiskarne sv. Cirila.

Mnogočastitemu vodstvu kn. šk. duhovšnice

v

Mariboru.

Ker rokopis: »Slavnostna akademija, ki so jo priredili mariborski bogoslovci povodom Marijinega jubileja v mariborski bogoslovnici dne 15. majnika 1904«, nima nič v sebi, kar bi bilo zoper sveto vero ali zoper krščanske nrave, ampak je prav primeren, v širših krogih vnemati mlada srca za goreče češčenje brezmadežno spočete device Marije, zato kn. šk. ordinarijat prav rad dovoli v smislu apostolske konstitucije »Officiorum ac munerum« z dne 25. januarja 1897, da se natisne in razširi.

Kn. šk. Lavantinski ordinarijat v Mariboru,
na god sv. Elizabete, dne 19. novembra, v Marijinem zlatem
letu 1904.

51301

† Mihael,
knezoškof.

5 15837

Uvod.

Veliko slavlje slavi letos naša nebeška Gospa, prečista Devica Marija. Katoličani širom sveta proslavljajo kar najslovesnejše petdesetletnico dogmatičnega nauka o brezmadežnem spočetju Device Marije.

Če kje kedaj, se posebno letos izpolnjujejo proroške besede, ki jih govori Marija v prekrasni pesmi »Magnificat«: »Od sedaj naprej me bodo srečno imenovali vsi narodi.« (Luk. 1, 48). Po vsem katoliškem svetu, po vseh škofijah se uprizarjajo slovesnosti, procesije, pobožnosti, akademije na čast mogočni nebeški Kraljici.

Po vsem katoliškem svetu doni en mogočen, harmoničen klic: »Češčena bodi Kraljica, Mati milosti, življenja, sladkost in upanje naše bodi češčena!«

Vneti Marijini otroci kar tekmujejo med seboj, kdo bode bolj počastil prečisto Devico, bolj proslavil. Kdo šteje pobožne romarje, ki romajo letos z drhtečim srcem v Rim, v veleznameniti Lourdes in toliko drugih krajev, kjer Mati božja deli prav posebne milosti. Z eno besedo, kar se najde najlepšega, najdragocenejšega na svetu, vse hočejo hvaležni Marijini otroci poviti v čarobno duhtečo kito in jo položiti pred noge preblazene Device.

Tudi naša lepa vladikovina prispeva kaj rada k temu vencu. O kako bi pa tudi zaostala lavantinska škofija za drugimi, kjer se gre za čast in slavo Marijino! Saj se dviga toliko dičnih cerkvâ proti nebu, ki so posvečene Materi božji, saj naši štajerski Slovenci kaj radi poromajo k svetiščem Matere milosti.

Zato pa tudi letos proslavljajo Devico vseh devic in Marijine cerkve so ob vsaki svečanosti pretesne, da bi objele veliko število Marijinih častivcev. Ali naj naštevam impozantne Marijine slavnosti v raznih društvih in zavodih, velikanski shod na Brezjah in po raznih drugih krajih?

V vrsti teh slovesnosti pa je bila lepa tudi slavnostna akademija, ki so jo priredili v čast Brezmadežni mariborski bogoslovci dne 15. majnika t. l.

Gospodje bogoslovci so že koj ob začetku jubilejnega leta sklenili, da hočejo na prav poseben način proslaviti petdesetletnico razglašenja dogme o brezmadežnem spočetju.

Ko sta jih še pa tudi presvitli knezoškof ter ravnateljstvo spodbujala k temu in jim obljubila svojo pomoč, začeli so se z veseljem in navdušenostjo pripravljati za slavnostno akademijo. Pevovodja, bogoslovec g. Anton Jehart, je zasnoval načrt, združiti za to slavnost moški zbor bogoslovcev z moškim in deškim zborom iz dijaškega semenišča. To je po mnogem trudu izvedel. Več zunanjih gospodov je obljubilo, da sodeluje pri petju. Tako je bilo mogoče, pri slavnosti postaviti na oder mogočen moški in številen deški zbor, skupaj nad petdeset pevcev.

Posamezne točke odbral in spored sestavil je g. pevovodja. Vabila, ki so se razpošiljala, so se glasila takole:

Academia sollemnis
musicalis et rhetorica,
quam
inclyto dogmati
de immaculata conceptione
Beatae Mariae Virginis
decem per lustra orbem catholicum
laetificant
Idib. Mai 1904
ovantes
D. D. D.
alumni theologiae dioecesis Lavantinae
Marburgi.

Slavnostna akademija.

Slavnostna dvorana je bila spremenjena v pisan vrt, poln duhtečega cvetja, a na odru je med ljubkimi cvetkami milo zrla na občinstvo brezmadežna Devica. Bil je veličasten prizor!

Vstop je bil dovoljen le povabljenim gostom, katerih se je zbralo res častno število, tudi premil. knez in škof je počastil akademijo s svojo navzočnostjo.

Točno ob napovedani uri se je začela akademija. Otvoril jo je moški zbor s prekrasno Marijino himno, ki jo je nalašč za akademijo uglasbil naš marljivi in genialni glasbenik gosp. A. Foerster. Mogočna skladba je naredila še mogočnejši utis, ko jo je pel mnogoštevilni moški zbor.

Ko so se ti mogočni akordi porazgubili po širni dvorani, stopi na oder g. Vinko Žolgar, prvi slavnostni govornik. Govori latinski o brezmadežnem Spočetju in svečeništvu. Govoril je takole:

Immaculata Conceptio et Sacerdotium.

Omnis expertem maculae Mariam
Edocet summus fidei magister,
Virginis gaudens celebrat fidelis
Terra triumphum.

Ex II. Vesp. festi Apparitionis B. M. V.

Ista sponsa Christi iubilat cum eaque sacerdotes, eius ministri, iubilando canunt. Nec ratio iubilandi deest: decem enim iam lustra in aevum dilabuntur, ex quo summus ille fidei magister sollemniori quo poterat modo edixit: »Doctrinam, quae tenet beatissimam Virginem Mariam in primo instanti suae conceptionis fuisse singulari omnipotentis Dei gratia et privilegio intuitu meritorum Christi Iesu Salvatoris humani generis, ab omni originalis culpae labe praeservatam immunem, esse a Deo revelatam atque idcirco ab omnibus fidelibus firmiter constanterque credendam«. — Hinc

gaudium sponsae Christi, hinc gaudium sacerdotum, hinc iubilus totius orbis christiani.

Et vere digna es, Mater peramata, ut immaculatam Conceptionem tuam alta voce efferamus. Haec enim singularis praerogativa initium est omnium mirabilium, quae omnipotens Deus in reparationem generis humani facere decrevit.

Ne vero nostra gaudia sine spirituali utilitate transeant, consideremus brevi, ad quid immaculata Conceptio sacerdotem adhortetur. Respondeo: Ad sanctitatem; et hoc ex duabus praecipue rationibus:

Primo, quia sanctitas absolute necessaria est ad digne celebrandum sacrificium N. T.

Secundo, quia sanctitas sacerdotem aptissimum in suo munere operarium reddit.

»Fecit mihi magna, qui potens est« (Luc. I, 49), ita Maria cecinit, mater Dei facta. Vere magna et admirabilis erat haec dignitas! Sed nec minus admirandum illud opus divinum est, quo Maria ab omni labe, etiam a labe originalis culpa praeservata est immunis. Quis hanc singularem et unicam exceptionem non admiretur? »Non enim pro te, sed pro omnibus haec lex constituta est«. (Esth. 15, 12). Et ad quid, quaeris deinde, haec exceptio ab universali regula? — Ut digna Filio Dei mater eligeretur. — En, quanto miraculo sapientissimo Deo uti placuit, ut dignum Filio suo habitaculum praepararet!

Saepe, sacerdos, cogita, quanta Deus Mariae fecerit, quomodo eam totam pulchram et immaculatam habere voluerit, ut digna mater Christi esset! In quibus omnibus instantissimum Dei monitum intellige, quomodo et cor tuum sanctum et immaculatum esse debeat, ut digne sub eucharisticis speciebus eundem Filium recipiat, ad quem suscipiendum et portandum Maria immaculata concepta est. Sanctum et immaculatum sit cor tuum, eoque magis, quia non semel tantum, sed quotidie fere templum fit Dei vivi.

Vere, vix quidquam sacerdoti tam vehementem impulsus ad sanctitatem in corde suo excolendam et augendam praebet quam immaculata Conceptio.

Et quid est haec sacerdotis sanctitas, ad quam immaculata Conceptione admonetur? In quo eius essentia consistit?

Iuxta doctrinam divi Thomae Aquinatis¹ duas notas sanctitas continet: munditiam et firmitatem, quae ex coniunctione animae cum Deo resultant; mundities quidem ex coniunctione intellectus cum Deo, firmitas vero ex eo, quod voluntas Deo tamquam ultimo fini stabiliter et firmiter adhaeret. Ergo sanctitas est intima et firma intellectus et voluntatis cum Deo conformitas seu coniunctio.

Sanctitas porro sacerdotem aptissimum in suo munere operarium reddit. Ad quod intelligendum quaero: quid Mariam tam terribilem diabolo et »semini eius«, quid tam potentem facit? »Inimicitias ponam inter te et mulierem et semen tuum et semen illius: ipsa conteret caput tuum«. (Gen. 3, 15). In his verbis protoevangelii implicite immaculata Conceptio Mariae, de qua hic textus loquitur, continetur. Privilegium immaculatae conceptionis tribuit Mariae illam vim, qua serpenti antiquo malevolum caput contrivit omniaque tentamina eius adversus regnum Dei gloriose subvertit. Nostra praesertim tempora immaculatae Deiparae potenti adiutorio indigent et revera fruuntur. Nonne et nostris temporibus Deus conqueri posset: »Duo mala fecit populus meus: me dereliquerunt, fontem aquae vivae, et foderunt sibi cisternas, quae continere non valent aquas«. (Ier. 2, 13). Dereliquerunt enim homines fidem et mores christianos et systemata excogitaverunt, quae veritatem non continent. Vide ergo, quomodo unum systema alio opprimatur, quia in nullo est veritas. Veritas enim est in fide et moribus christianis. »Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, praeter quod positum est, quod est Christus Iesus«. (I. Cor. 3, 11).

Exinde satis elucet societatem hodiernam potenti adiutorio Deiparae V. M. indigere. Vide nunc

¹ S. T. 2. 2. q. 81. a. 8.

et mirare, quomodo Maria personaliter opus istud magnum, restaurandi in societate humana fidem et mores christianos, susceperit. Duo exempla allegare sufficiat. Anno 1830 Maria Lutetiae Parisiorum cuidam Catharinae Labouré e familia puellarum charitatis s. Vincentii a Paulo se manifestavit eamque curare iussit, ut numisma in ipsius honorem hac cum inscriptione cuderetur: O Maria, sine labe concepta, ora pro nobis, qui ad te confugimus.

Praecipue autem nostris temporibus toto orbe terrarum percrebruit nomen Immaculae de Lourdes, ubi anno 1858 beatissima Virgo Mariae saepius puellae cuidam Bernadette Soubirous apparuit. Interrogata, quod nomen ipsi esset, respondit: »Ego sum immaculata Conceptio«.

Finem iam illarum apparitionum B. M. V. quaeris. Ex una parte erat confirmatio dogmatis de immaculata Conceptione, ex altera parte autem — et hic praecipuus finis esse videtur, ut infidelitas, quae fons est omnium malorum, quibus hodiernam societatem afflictam esse lugemus, tamquam turpissimum mendacium damnetur. Vide, quomodo homines illis apparitionibus commoti, tamquam fulmine e coelo icti, sursum oculos et corda convertant, quaerentes: »Domine, quid nos vis facere?«

Quem sacerdotem hoc praeclarum beatissimae Virginis Mariae exemplum, quo pro salute hominum operatur, non ad imitationem excitabit? Quem praeterea latet, sacerdotes a Christo Domino ordinarios custodes et doctores verae fidei et morum christianorum constitutos esse? Vide ergo exemplum, cogita officium! »Vos estis lux mundi, vos estis sal terrae«. (Matth. 5, 14). Sed unde vim ad hoc munus necessariam hauriemus? E sanctitate. Quemadmodum enim Mariae vis et virtus in immaculata Conceptione consistit, ita et te, sacerdos, in perferendis quibuscumque laboribus officii tui sanctitas roborabit.

Vide illos magnos viros, qui operibus suis Ecclesiam Dei illustraverunt e. gr. s. Augustinum, s. Bernardum, s. Alphonsum. Nonne hi viri a Maria

eximiam sanctitatem didicerunt, quae eos tam aptos pro regno Christi operarios reddidit? Ergo et tu, sacerdos, sanctitatem in Maria imitare, ut aptus in munere tuo operarius efficiaris.

Studeamus ergo semper, praesertim hoc anno iubilaeo Mariano, ut ab immaculata Conceptione veram cordis sanctitatem in nobis et in aliis promoveamus. Mariam in sanctitate imitemur! Per immaculatam Virginem Mariam via ad Iesum praeparata est, in quo salus mundi consistit.

O cunctarum feminarum
Decus atque gloria,
Quam electam et evectam
Scimus super omnia,
Clemens, audi, tuae laudi
Quos instantes conspicias.
Munda reos et fac eos
Donis dignos coelicis.

Carmina, s. Anselmus.

.....

Naslednja točka je bila obširna kantata »sv. Alojzija«, za moški, mešani in deški zbor in samospeve, s spremljanjem klavirja in harmonija ter deklamacijami. Posamezni deli te velike skladbe, zborovo petje, samospevi in deklamacije, so se vrstili pod umnim vodstvom g. pevovodje povsem točno in pravilno. Zbor se je prav dobro vmislil v svojo ulogo. Veličastno se je glasila slava božjih del v »uvodu«, razposajeni, pa značilni spev »Pesem vojakov« nas je popolnoma predstavil v hrup in šum vojaškega tabora, pretresljivo je znal zbor opevati smrt mladega Alojzija v tužni »Žalujki«, — najlepše pa je razodeval zbor svojo moč in spretnost v prekrasnem slavospevu »Sprejem svetnika v nebesih«. Zbor se tu deli v dva dela: v zbor bratov (moški zbor) in zbor angelov (deški zbor). Ta dva zbora se sprva, menjavaje se, odzivljeta drug drugemu, slednjič pa se združita v veličasten osmeroglâsen spev, čegar

zvoki se vedno bolj diminuendo in piano h koncu pozgubé, kakor da so odplavali v rajske višave.

Dovršeno pa so peli svoje uloge tudi solisti. Težavno ulogo Alojzija je pel č. g. Alojzij Čížek. Prav umetniško jo je prednašal. Z globokim čutom je zlasti vedel razodeti srčne želje mladega Alojzija v hrepenečih melodijah »Alojzijeve molitve k brezmadežni Materi«. S prav primernim izrazom je pel tudi bogoslovec Tkavc ulogo očeta.

Storili pa so svojo dolžnost tudi g. Wagner pri klavirju, g. bogoslovec Ostrž pri harmoniju ter deklamator, g. bogoslovec Bratanič.

Videti je pač bilo, da so se vsi pošteno trudili, ker so tako dovršeno prednašali to razmeroma težavno skladbo.

Besedilo, ki ga je po nemškem izvirniku poslovenil bogoslovec Anton Berk, se glasi takole:

Sv. Alojzij,

kantata za samospeve, moški in mešani zbor
s premljanjem klavirja in harmonija.

Prvi del.

Detinska leta.

1. Rojstvo Alojzijevo.

Zbor.

(Slava Bogu.)

Svet si, o Bog, in sveta Tvoja dela!

Jutranji zor in temna noč,
brezmejne vse narave kras,
vse poje Tebi slavo.

Prepad strašan in svod neba,
in brezdna dno in val vodâ,
pomladni dan in zime mraz,
sokola vzlet in zemlje prah —
vsi slavo glasno Ti pojo:
Bog čudapoln in vélik si!

Deklamacija.

Popeljem vas v deželo poezije,
kjer solnce južno zlate žarke lije,
v Italijo, cvetoči vrt; tam želje
popotniku izpolnijo se vroče.
Prek Alp nas cesta snežno-bela pelje,
tam širi se dolina, onkraj Soče,
kjer valove Pad vali;
tu Mantua leži.
Rod Gonzaga vladal tu je slavno,
poznani po svetu, tega že je davno. —

Castiglione zove kraj se srečni,
tam dviga grad ponosen se v višave,
tu vse je divno, kakor v vesni večni,
ime mu je: sladak smehljaj narave.

In blagoslovi Bog z neba višin
hišo to; in Marti plemeniti
ter soprógu ji rodi se sin,
o sinček krasni, ljubki, čudoviti!
Ko krst ga greha dednega je zmil,
ime Alojzij — slavno — je dobil.
Pobožna mati Bogu ga zročila,
goreče, dolgo zmiraj je molila,
da Večni pravo naj mu kaže pot,
naj dete to varuje vseh nezdod!

Detinstva jasna, rajska leta
ugasnejo ko solnčno krasni dan.
Že v cvet duhteči roža se razcveta,
— to angelček je, starišem poslan —
V srcu mlademu raste vrtec mali,
tu vse poganja, cvete in duhti.
Kje limbarji so tako čisti zali,
kot srcé, ki v čednostih žari?
In ni je lilije na celem svetu,
ko čistost je v bajnorajskem cvetu,
ker ona v Bogu za Boga gori.

Kako je molil k Bogu on goreče
iz mlade, čiste duše, koprneče!
Marijo pa nebes Kraljico,
prečisto ljubljeno Devico
za tovaršico zvesto si je zbral
in k njej je molil, rajši ko igral —
Priskakljal često k njeni je kapeli
in sklepal ročice — podoba rajska;

slovo dal često družbi je veseli,
družba bila mu kapela grajska.

Kako pač srčno hvalil je Boga
grof Ferdinand, da biser ta
mu je poslal z dobrotnega neba!

Samospjev.

(Očetova zahvala.)

Ti sina dal si mi, o Bog!
To milosti je Tvoje znak.
Daj plemenito mu srce,
ponos mu slavnega rodu.
In jadra kadar bo življenja razpel,
daj vetrič, da bode prijazno mu vel,
in večno slavo Alojziju daj —

2. V taboru.

Zbor.

(Vojaška pesem.)

Vojaki živimo veselo življenje,
hali, halo!
Pozabimo vsako pri vinu trpljenje,
hali in halo!
Vihtimo nad Turki mi krepke desnice,
Marije ne zabimo nam pomočnice!
hali, hali in halo!
Vojaki vedno veseli smo!
Živimo mi prosto ko ptica krilata,
hali, halo!
Udarimo samo, če plača je zlata,
hali in halo!
In ako nas kroglja v boju zadene,
svet' Jur nam gotovo nebesa odklene,
hali, hali in halo!
Vojaki vedno veseli smo!

Deklamacija.

Grof Ferdinand je hraber bil vojak,
ni bal se bitke smrtonosne.
Zato pa kastiljonski ta junak
je vodil čete hrabre in ponosne —

In vroče oče je želel,
da tudi v srcu sinovem vsplamtel
bi ogenj, ki junaka žene v boj,
kjer junak in hrabri voj
dobi nesmrtno slavo.

Vojaško svitlo pošlje mu opravo:
čeljada kinča mlado glavo,
meč ponosno si pripaše,
vranca bistrega zajaše --
Vzame oče ga s seboj v taborišče.
Tu krasno vidi pozorišče:
tu vse kriči in sveti se in bliska,
tu vse ti poje in veselo vriska,
kako Alojziju se tu dopade!

A slana se dotakne duše mlade,
med vojaki sluša tu besede,
ki strup so duši često.
Nekoč pa ga privede
v taborišču pot na mesto,
kjer strelni prah vojaki so imeli,
nabaše top in ustrelil,
da po dolini se razlega celi.

Ostró ga oče posvari;
obenem pa spozna,
da glas je to z neba,
ki pravi mu, da ne v bojnem hrumu
in ne v neprestanem šumu,
le v vrtu tihem lilija prospeva,
kjer nebeško solnce jo ogreva.
Zato Alojzij tabor zapusti,
na dom predragi k materi hiti.

Kako tam greh svoj objokuje,
kako pregreške obžaluje,
ves v solzah se topi.
Pred Zveličarjem kleči,
pred Zveličarjem ihti —

Samospev.

(Alojzijevo kesanje.)

Moj Jezus, Tvoje vse življenje,
ljubezen bila je za me,
Ti rajsko dal sladkost si meni,
a sam si grenko čašo pil —

In to ljubezen neizmerno
v veselju grešnem sem pozabil!
Moj Jezus, ko na križ pribili,
so rablji Te neusmiljeno,
ah moji grehi kladvo bili,
ti ranili so te strašno —

Samospev in zbor.

O daj, da križ Tvoj me poniža,
a milost božja me osreči!

O daj, da ga Tvoj križ poniža,
a milost božja ga osreči!

3. Poklic.

Samospev in zbor.

(Molitev k Mariji.)

Za mater sem izvolil Te,
Marija ljubljena, brezmadežna,
saj Ti vsem, ki Te v sili kličejo,
obljubila pomoč gotovo si —

Glej, Sinu Tvojemu iz srca hrepenim
posvetit' v ljubezni čisti se.
O, ljubit' daj, da morem ga z dušo vso,
da vse življenje služiti mu smem.

Življenje svoje Bogu posvetim,
o daj, da ž njim se v raji veselim,
o daj, da ž njim se v raji veselim!

Deklamacija.

Alojzij, lilija ljubko cveti,
Čednosti vonj prijetno duhti,
milost ga božja podpira,
zaklade mu svoje odpira
in vnema ga za Boga.
Marijo iskreno ljubi Devico.
V kapelico tiho k njej prihiti,
in čistost ji svojo tam izroči,
si zvoli jo za vodnico,
in sveto ko angel živi.

Blesk sveta minljivi,
 lesk bogastva goljufivi,
 prejasni kraljev dvor ga ne očara:
 bogastvo, svet in njega čar le vara.
 Predobro to Alojzij ve,
 zato se svetu odpove
 in sklene iti v samostan,
 ki ga Ignacij — od Boga poslan —
 v Rimu slavnem je postavil.
 Pa hud še boj ga čaka.
 Oče rad ime proslavil
 grofov bi Gonzaga;
 zato z vojaško slavo
 bi venčal rad njegovo glavo.
 Alojzija pa boj ne veseli,
 svetnik le za Boga živi.
 Zastonj je prošnja vsaka.
 O kdo Alojziju naj tu pomaga!

Zateče se k Mariji priprošnjici,
 k svoji zvesti zvezdici vodnici.
 In Alojzij vstraža,
 in nič ga v sklepu ne omaja.
 Bežijo leta tje in dnevi,
 on pa moli zmiraj k Devi,
 naj srce omehča očetu,
 da slóvo dá za vedno svetu —
 Glej, še enkrat jo goreče prosi,
 da to milost si izprosi.

Samospjev.

(Alojzijeve prošnje k Mariji.)

Zdaj mi pomagaj, ljuba Mati,
 daj moji prošnji moč,
 da spolnim srcu željo vročo,
 ves Bogu služit' smem.
 Ti voljo očeta mi nakloni,
 da izpolni željo mi,
 da hrepeneč se z Bogom v čisti
 združiti ljubezni smem.

Deklamacija.

Milostno Marija mu pomaga;
 ponosni grof Gonzaga
 volji višji se uda ter dovoli,
 da za zmiraj zapusti
 Alojzij svet in gre v samostan.

To bil svetniku je najlepši dan.
Tam pred Zveličarjem kleči,
z vesele duše pesem prikipi:

Zbor.

(Zmaga in zahvala Alojzijeve.)

Dvigni v nebo se duša moja,
zdaj svoje sreče se raduj —
Slovo srce je svetu dalo,
v ljubezni Bogu le živi —

Samospev in zbor angelov.

Zbor nebeščanov, z menoj hvali,
daj moji pesmi pravo moč,
jo nesi k Bogu nad oblaki,
ki svemogočno vlada svet!

Zbor nebeščanov s teboj hvali,
dá tvoji pesmi pravo moč.
jo nese k Bogu nad oblaki,
ki vsemogočno vlada svet

....

Drugi del.

1. Vzor redovnika.

Zbor bratov.

Kje najde v britkih solz dolini
srce ubogo pravi mir?
Kdo gre prot' večni domovini
najboljšo ozko, varno pot?

Zbor angelov.

Kdor zaničuje lesk sveta,
v uboštvu in pokorščini
in sveti čistosti živi.

Neki glas.

Kdor božji sliši glas, o pojdi
za njim v tihoto sveto samostana.

Deklamacija.

Pozdravlja te, o celica samotna,
pozdravlja te, o hišica temotna,
mladenič sveti,
ko v tihi stopi samostan.
Srce posveti
Jezusu, ki z glorio obdan
kraljuje v tihi tam kapeli.
Zapustil je zapeljivi svet,
Bogu daruje tu mladosti cvet.

Brate vse v svetosti nadkriljuje,
zato ga v samostanu vse spoštuje;
in bratje hvalijo Boga,
da angela poslal jim je z neba.

V srcu tem čednosti vse duhtijo,
ki zaljšale so kdaj Marijo;
vijolica ponižnosti
in rožica pobožnosti
in lilija nedolžnosti.

Predstojnikom v vsem se pokori,
pomanjkanje in mraz trpi,
pa zmiraj jasnega je lica,
kot je cvetlica,
ki skrbno jo vrtnar zaliva —
In ta vrtnar Gospod je dragi,
ki na altariju tam prebiva —
Zato mladenič blagi
dolge ure moli tu goreče
iz duše mlade, koprneče,
iz vrelca milosti zajema
veselje, srečo, mir vesti;
tu duša ženina objema,
za Jezusa in v Jezusu živi —

2. Alojzija smrt.

Zbor.

(Žalostinka bratov.)

Le žaluj mi, bratov zbor!
Tvoja dika vmira, vene,
angel čisti dviga krila,
le žaluj mi bratov zbor!

Le žaluj mi bratov zbor!
Ker Alojzij, tvoja slava,
kmalu bo te zapustila;
le žaluj mi bratov zbor!

Deklamacija.

Kako razcvitala se roža bela,
kako svetost njegova je slovela!
A glej, bolezní strašne pade slana,
kaznovavka iz nebes poslana,
ki tisoče mori,
zatisne tisočem oči . . .
Kdo prvi je, ki tu pomaga,
kdo v službi usmiljenja ne omaga?
Samaritan je — Družba Jezusova.
Ta odbrana čeda Kristusova
ne boji se smrti krvoločne,
na pomoč hiti.
Alojzij tudi sredi tmíne nočne
bolnikom streže, bolečine jim hladi.
Umirajoče on na ulici pobíra,
ne noč, ne mraz, ne glad ga ne ovira,
povsod, kjer najde bedo,
pomaga z djanjem in besedo.

Kuga strašna tudi njega zgrabi,
že ga hitra smrt v večnost vabi,
Alojzij pa se veseli,
smrti on se ne boji;
saj kmalu bo se rešil zadnje spone,
ki še ga loči od nebeške krone.
Zatisnil kmalu jasna bo očesa
in vsplaval v večna bo nebеса.
Še par trenotkov zemskega življenja,
in — konec vsega je trpljenja,
nad zvezdami svetnik živi.

Žaluje bratov jokajočih krog,
saj angel varih dvignil lahka krila,
saj zvezda jasna jih je zapustila,
Alojzija v nebesa vzel je Bog.

Poslanci pridejo nebeški,
da spremljajo svetnika v nebo,
blagrujejo nesrečni rod človeški,
ker čist svetnik jih ščitil bo.

Zbor angelov.

Bratje, vsi zapojte z nami
pesem glasno, radostno!
Čist ko angel šel pred vami
drag Bogu svetnik je v raj.

Sam je sebe hrabro zmagal,
venec zmage pridobil,
čistost je ohranil sveto,
v Bogu bo se veselil.

—...—

Tretji del.

Svetnik v nebesih.

Zbor.

(Nebeščani pozdravijo Alojzija.)

Najčistejši angel sveti,
naš pozdravlja ves te krog!
Kakor ti življenja nihče
daroval ni v Božjo čast —

V večni raj Gospod ga sprejmi,
v družbo svojih zvoljenih;
čist ko angel živel je,
večno mu plačilo daj!

Deklamacija.

Med angeli se angel veseli,
prejel je krono dragoceno večno.
Med tem pobožna množica hiti,
telo Alojzija časti presrečno;
vsak rad spomin bi od svetnika,
imel pri Bogu rad bi priprošnjika —

O mesto slavljeno, pozdravljam te,
o Roma večna ti, proslavljam te!
V naročju tvojem zdaj počiva
Alojzij, limbarja utrzan cvet,
v Ignacija kapeli sladko sniva;
tja h grobu roma že stoletja svet,
mladina srce svoje mu daruje,
zastavi beli čistost obljubuje.

Kdo šteje milosti neštete,
ki Bog po Tebi, Sveti, jih delil,
kdo šteje grešnike otete,
ki za nebesa si jih pridobil!

Oltarje dviga Cerkev Tebi svete,
zaščitnika Te kliče bedni rod.
Mladenič te časti,
devica te slavi.
O, varuj jih Alojzij grešnih zmot.

O Bog, Ti vzel si nam ga v jutru jasnem,
ko komaj je razvijal nežni cvet;
utrgal si cvetlico v vrtu časnem,
presadil si ga v večni, rajski svet.
Ti ga rešil si neviht pretečih,
želel je k Tebi priti, o Mogočni,
zato ga vzel si k sebi v raj —
Pri Tebi zdaj slavi svoj dan poročni,
in svatovski obdaja ga sijaj.

Alojzij sveti, lilija čednosti,
o ščiti hrabro cvet mladosti,
o ščiti čistosti srca altar!
In če skušnjav pekla besni vihar,
ti brani nas,
ti reši nas!

Konec.

Zbor.

Velik zares in čudapoln,
o Bog, v svetnikih svojih si!
Mogočen slave, hvale njih spev
na vekov veke. Ti doni!

Aleluja.

Po kantati nastopi drugi govornik, gosp. A.
Berk; njegov govor se glasi:

Svetla zvezda na obzorju naših dni.

»Vsa si lepa, prijateljica
moja, in madeža ni na Tebi!«

(Vis. pes. 4, 7.)

Ta vzklik je prikipele dne 8. decembra leta 1854 v sv. Petra baziliki iz navdušenih src tisočerih Marijinih častivcev, ko je tedaj slavno vladajoči papež Pij IX. slovesno proglasil za versko resnico, da je bila Devica Marija v prvem trenutku svojega spočetja vsled izvanredne milosti vseмогоčnega Boga z ozirom na zaslugo Jezusa Kristusa obvarovana vsakega madeža izvirnega greha.

Ta vzklik je oril po vsem katoliškem svetu, ves svet, od vzhoda pa do zahoda, je zapel skupno z velikim papežem mogočno himno Mariji: *Salve Regina, Regina coeli laetare...*

Da, to je bil Marijin dan, to je bil dan, ki si ga je Bog v svoji brezkončnosti že od nekdanj izbral, da proslavi po celem svetu tisto ženo, ki je bila vredna postati mati edinorojenega Sina njegovega, ki je bila vredna postati mati Boga, mati kralja nesmrtnega vseh vekov.

To je bil dan, ko so zbori nebeščanov zapeli hvalno pesem Vsevečnemu, da je njihovi kraljici pripravil zmagoslavje nad vsemi sovražnimi silami. Kako se je pač zvijal knez pekla v strašni jezi, ker je ta žena edina izmed mnogobrojnega rodú nesrečnih zemljanov, do katere ni imel nikdar niti najmanjše oblasti, pred katero mora trepetati, ker ona ima oblast, da mu zdrobi glavo.

Tega dne se je veselila zemlja in nebo, trepetalo in od jeze penilo pa se je peklo in njega vladar.

Sveti oče je izpolnil željo milijonov; saj so katoliški kristjani že 1800 let častili Marijo kot najčistejšo Devico, in zmiraj želeli, naj bi sv. oče, kot vidni vladar Kristusove odbrane črede, slovesno pro-

glasil Marijo za najčistejšo Devico in jo tako proslavil pred vsem svetom.

Sicer ni ravno tedaj nihče naravnost napadal tega prepričanja gorečih katoličanov, vendar si je Bog v svoji neskončni previdnosti izvolil ravno ta trenotek, da proslavi svojo ljubo hčerko in nevesto pred svetom in pred nebesi.

A ni si izvolila božja previdnost brez vzroka ravno tega trenotka.

Božja neskončnost ne pozna razločka med danes in jutri, Bog vidi vse na enkrat.

Bog je videl pogubonosne oblake, ki so grozili že tedaj katoliški cerkvi, on je videl, kako se obožuje cela peklena moč, da naskoči to mogočno trdnjavo. In res, mi živimo sredi ljutega boja, mi živimo v času polnem zmot in hudobije, ko je zabredel človek tako daleč, da napenja vse sile, da uniči, kar je božjega, resničnega, da zada katoliški cerkvi smrtni udarec.

Toda glej!

Signum magnum apparuit in coelo, populus, qui ambulat in tenebris, vidit lucem magnam, lux orta est habitantibus in regione umbrae mortis (Skrivn. raz. 12, 1 sl.) — na nebeškem svodu se je prikazala velika luč, zvestim otrokom cerkve v tolažbo, nevernim kažipot in zvezdovodnica. O, ta luč jasno sveti! *Populus, qui ambulat in tenebris, vidit lucem magnam.* Luč sveti in prežene zmote v modroslovju, v znanosti. ta luč sveti in razsvetljuje življenja pot vsem, ki so zašli s prave steze na stranpota in jih privede zopet k večni Resnici.

V prejšnjih stoletjih, ob času velikih herezij so krivoverci napadali le bolj posamezne resnice naše sv. vere, danes pa izkušajo porušiti vse glavne stebre sv. Cerkve, danes si drznejo tajiti celo božanstvo našega Gospoda Jezusa Kristusa. Ti moderni pagani

so prisegli na zastavo, na kateri je zapisano: Proč od Marije, proč od Kristusa! Da, kjer se Marija ne časti, tam tudi Kristusa ni.

Zato je zelo verjetna resnica, da lutrski pastori, ki s prav nasilno zlobo rujejo zoper češčenje preblazene Device — da ti »oznanjevalci evangelja«¹ tajé celo božanstvo Kristusovo. — Vendar pa mili Bog prebiva na oltarjih naših bratov razkolnikov, ki častijo Marijo z otroško ljubeznijo. Čisto naravno je, da kdor matere ne ljubi, zametuje tudi sina.

Pogubne zmote, kakor verski indiferentizem, liberalizem, racionalizem, materializem, ateizem so natrosile strašen strup v človeška srca, ki deluje očividno in uspešno, ki grozi strmoglavití človeško družbo v zevajoč prepad; saj se taji vse, kar je katoličanu svetega, Bog, neumrljivost in božji izvor človeške duše, večnost, razodetje itd.

Vse te teoretične in praktične zmote pa so obsojene v dogmi o brezmadežnem spočetju Marije, prečiste Device.

Vera v brezmadežno spočetje je ostra obsodba materializma. V tej dogmi izpovemo slovesno, da je bila Marija v prvem trenotku svojega bitja že ozaljšana s prekrasnim biserom posvečujoče milosti božje. Nikdar se je ni dotaknil madež Adamov, ki je nas vse ločil tako daleč od Boga, s to resnico pripoznavamo najlepšo predpravico njene duše pred vsemi zemljani.

S tem pa pripoznamo obenem tudi visoko čast in prednost človeške duše pred drugimi stvarmi. Da je naša duša pred sv. krstom onečaščena, to je naša podedovana napaka, ki se nam izbriše s sv. krstno vodo. A to bi ne bil za njo nikak madež, ko bi po svoji naravi pripadala materiji, ko bi ne bila vzvišena nad vso tvarino, nad vse zemsko, ko bi ne bila po svojem bistvu ustvarjena za nadnaravno življenje. — Posvečujoča milost božja, ta kraljevski dar najboljšega Boga, ne more bivati v še tako umetni zvezi kemičnih elementov, ne more stanovati v duši, ki je

absolutno navezana na materijo. Posvečujoča milost božja, ta kal večnega življenja, more imeti svoj dom samo v neminljivem duhu, ne pa v minljivi materiji. Mi se ne zadovoljimo z jako dvomljivo častjo materialistov, ki hočejo sebe in druge prepričati, da se je človek razvil iz živali, ne, mi čutimo v sebi neko višje plemstvo, mi čutimo v sebi popolnoma drugi princip početka, mi imamo v prsih neumrljivo, po božji podobi ustvarjeno dušo, ki ima po božji milosti v sebi kal božanskega življenja.

Nadalje je v resnici brezmadežnega spočetja obsojen ateizem in panteizem. Ako verujemo, da je bila preblazena Devica čista kot najčistejše solnce, že od nekdanj, vemo tudi, da je postala deležna te prevelike milosti, ker je bila že od večnosti odločena za prevzvišeno mater tistega, ki je samega sebe imenoval Sina božjega, bistveno enakega z Očetom in je to tudi potrdil s svojim življenjem in svojimi čudeži, mati tistega, ki je pred vekom sklenil odrešiti rod človeški, ki je svoj prihod, svoje življenje, trpljenje in smrt do skrajne natančnosti že naprej naznanil. To je popolnoma drugi Bog, kakor bog panteistov, ki se je šele po tisočletnih evolucijah prelevil v človeka in šele tedaj prišel do spoznanja, da je bog; ne, Bog, rojen iz prečiste Device je eden edini in pravi Bog, ki ni prišel od spodaj, iz materije, ampak je prišel od zgoraj in vlada vse v svoji modrosti in oblasti, Bog, ki je svojo mater že od nekdanj ljubil in posvetil.

Da, Kristus je sin, edinorojeni sin Device, on ni samo človek, kakor si drznejo trditi dandanes žali-bog tudi takozvani kristjani, plačani vseučilišni profesorji, on je Bog, živi, pravi Bog, ki je v času vzel nase človeško naravo.

Le zato, ker je bila Marija odločena za mater božjo, je morala biti čista tudi sence vsakega madeža, tudi podedovanega greha Adamovega, sicer pa bi ne bilo povoda, da bi bila Marija brez madeža spočeta.

Tu ni dvoma, ali je Kristus Bog, ali ni; če ni, potem je nebeški Oče pomagal pri grozni goljufiji (oprostite mi grozno besedo!) ali pa moramo priznati: »Ta je pravi Bog in večno življenje!« (I. Jan. 5, 20).

Mi pripoznamo in verujemo poslednje in izrekamo to resnico vselej, kadar izgovorimo: »Verujem v brezmadežno spočetje Marije Device.«

V zvezi z navedenimi zmotami je še druga, ravnotako pogubna, kakor hudobna in brezmiselna. Ime ji je racionalizem. Racionalistu je v vseh rečeh človeški um najvišji sodnik, najvišja avtoriteta.

Racionalist taji vsak nadnaravni red, taji potem-takem izvirni greh, posvečujočo milost božjo itd. Zadovolji se s človekom, kakor ga pozna, vidi na svoje oči. Prek vprašanja, od kod je človek, si pomaga s skeptičnim »ignoramus«. Edini smoter človekov je napredek, omika, uporaba sil in usužnjenje narave, da si ustvari tu na zemlji nebesa. Tako uči racionalizem.

Katoliška resnica pa je, da je nadnaravni red, da je izvirni greh itd. Vrhunec in krona nadnaravnega reda pa tiči v tem, da bomo enkrat gledali Boga, da bomo združeni z Bogom; temelj temu pa je položil Bog sam, ker nam je dal posvečujočo milost, po kateri smo postali otroci božji in deležni božje narave. Kje pa imamo lepši, vzvišenejši zgled čiste, milostipolne duše kakor v Mariji? »Ave, gratia plena«. (Luk. 1. 24) V teh besedah je izražena vsa popolnost njene duše. Če torej Cerkev časti Marijo radi te prednosti in s Cerkvijo tudi mi, tedaj častimo prav posebno tisti dragoceni zaklad, ki nas prek naše narave veže z Bogom, mi pripoznavamo s tem prednost in ceno milosti božje.

In dalje! Sveti oče pravi v dogmi o brezmadežnem spočetju, da je bila Marija obvarovana izvirnega greha z ozirom na zasluge Kristusove. S temi besedami je izrazil sv. oče ceno, za katero smo dobili ta zaklad. Cena je morje trpljenja in muk, ki

jih je moral pretrpeti božji Sin, da je zaslužil svoji materi ta nebeški dar, da je storil nas deležne tega daru.

Kako plemenita, kako vzvišena, kako krasna in bogata je pač duša, katero krasi milost božja! Koliko više jo moramo pač ceniti kakor vse tisto, kar more dati racionalizem človeku!

In ker je edino Marija bila obvarovana Adamovega greha, razvidimo iz tega, da je celo ostalo človeštvo podvrženo temu madežu. Človek bi si iz lastne moči nikdar ne bil mogel pomagati, sam iz sebe je bil izgubljen, pa Bog se ga je usmilil in mu poslal Odrešenika, in Marija je bila tista jutranja zarja, s katero je napočil srečni čas odrešenja.

Torej na Kristusa, našega Odrešenika, nam kaže brezmadežno spočetje. Razen njega ga ni imena, v katerem bi se lahko zveličali. (Dej. ap. 4, 12).

Tako uvidimo, da so v dogmi o brezmadežnem Spočetju res obsojene vse velike moderne zmote in sv. oče je že naprej postavil svarivno znamenje vsem, ki bi se drznili tajiti to razodeto resnico, obsodil je že naprej vse zmote, ki jih trosijo v svet današnji prostomiselniki in rieverniki. A prečista Devica podaje roko vsem tistim, ki so zašli na stranpota, pripelje jih nazaj k svojemu Sinu, od katerega so se bili nehvaležno ločili.

Zato se naj razlega klic po širnem svetu: Nazaj k Mariji, nazaj k Jezusu, per Mariam ad Jesum! Nazaj k Mariji, nazaj k materi; da, ona je naša najboljša mati, Kristus nam jo je postavil za mater.

Na smrtni postelji izroči človek tistemu, ki ga najbolj ljubi, ki ga hoče posebno odlikovati, najdražje, kar ima. Kristus ni mogel najti ničesar dražjega, kar bi podaril Janezu, svojemu ljubljencu, nego da mu je dal Marijo za mater.

Pa ne samo sv. Janez je postal sin te nebeške matere, ampak mi vsi smo njeni otroci, mi vsi imamo to prečisto Devico za mater.

Ona je »mater misericordiae«. Ah, beseda »mati«! Kje je človek, ki bi ga ne ganila ta sladka beseda, a Marija je »mater misericordiae«. Srce materino je že samo ob sebi usmiljeno, kako usmiljenja polno je pač srce Marijino! Iz zgolj usmiljenja do nas je rekla oni pomenljivi »fiat«, ona je »dulcedo et spes nostra«, ona ima po besedah sv. očeta Leona XIII. prav poseben vpliv in moč pri svojem Sinu, kakršne ne more doseči nobena človeška in ne angelska narava.

Bodimo taki materi zvesti, pokorni otroci, predajmo se njej popolnoma!

Marija, preblazena Devica, ni mati samo za otroke, za slabotne in starčke, o ne, tudi največji učenjaki si štejejo v čast, če služijo najsvetejši Devici. Ali se bomo mar čudili, če so možje, kakor sv. Bernard, sv. Bonaventura, sv. Frančišek Saleški, sv. Alfonz Maria Liguori in tisoč drugih služili Mariji, če pomislimo, da je sam Jezus Kristus, pravi Sin božji, bil pokoren njej, ki se imenuje »ancilla Domini«? Od prvega koraka, ki ga je storil v svet, pa do zadnjega vzdihljeja na križu »erat subditus illi«. (Luk. 2, 51). O kako krasen vzgled nam vsem! Prilagodimo to današnjim socialnim razmeram!

Kako krasno bi se razvijalo in cvelo pravo krščansko življenje v družinah, ko bi vsi si vzeli za vzgled prečisto Mater božjo Marijo! Mladenič in mladenka, mož in žena, duhovnik in lajik, vsi imamo vzor, ki nam jasno sveti in nam kaže pot, po kateri nam je hoditi . . . lux in tenebris. (Jan. 1. 5).

Zato je češčenje Matere božje tako dalekosežnega pomena posebno za današnjo dobo, ker iskrena pobožnost in posnemanje Prečiste prerodi družinsko življenje, prerodi in predrugači posameznika. Kajti vsemodri Bog je hotel po svojem Sinu vse prenoviti, ne samo posameznega človeka, ampak celo človeško družbo, pred vsem družino. Zato je prišel v naza-reško hišico, bil je član družine, od jaslic do groba je bil učitelj in vzgled vsemu človeštvu. Bog bi bil

lahko poslal svojega Sina na zemljo v popolni, moški velikosti, kakor je ustvaril prvega človeka kot moža in ne kot otroka. Pa božja modrost ni človeška modrost. Kar je Kristus učil, je tudi z zgledom potrdil. Zato pa najdejo v nazareški družini svoj vzor vsi stanovi, vsli sloji, vsaka starost, vsak poklic.

Kadar bodo gledale krščanske družine v sv. družini svoj vzor, tedaj bo izginila iz pozorišča socialna beda, socialno in takozvano žensko vprašanje.

Mladini pa še deli Marija posebne milosti v takoimenovanih Marijinih družbah.

Leta 1902 je bil velikanski, slovesni shod Marijinih častivcev v Friburgu na Švicarskem. Odposlanci škofov celega sveta in na stotine vrlih Marijinih sinov je tu proslavljalo kraljico sveta in nebes. Med drugimi navdušenimi govorniki je proslavljal govornik avstrijskih udeležencev shoda Marijino družbo takole:

»Od vseh družb, ki na novo bujno procvitajo, dviga posebno ena svoj sijajni prapor na bojišču naših dni tako dično in veselo, tako častno in zmago-slavno, da se klanjajo zastave vseh drugih kat. društev, naj se razširja njihova slava tudi po celem svetu, brez zavisti tej zastavi in ji odstopajo prvo mesto.

To je zastava, ki jo nosijo že 300 let najplemenitnejši junaki v roki v boju proti sovražniku. Tekom vekov jo izroča junak junaku. Čuj, kako orijo okoli te zastave zaobljube iz toliko grl, v toliko jezikih skozi vse čase:

»Pod prapor sveti mi se zbiramo Device,
Ne zapustimo ga, glej, dvigamo desnice!«

Tako doni mogočno iz otroških grl, iz deviških src, iz ust srčnih mladeničev, neustrašenih mož.»

K tej zastavi moramo tudi mi, katoliški duhovniki, priseči, pod to zastavo moramo tudi mi družiti svoje rojake, tu je rešitev, tu je spas. Naša bojna

vrsta more biti neprodorna falanga, ta četa mora biti častna, telesna straža, ki se nikdar ne umakne, ne pozna bega, ampak raje umre do zadnjega moža.

Dvigajmo visoko Marijino zastavo, pokažimo pred svetom svoje bojno znamenje! Naše geslo »Marija naš vzor, Marija naša voditeljica« nam bodi vedno pred očmi. Dokler nas vodi Marija, se nam ni ničesar bati, dokler sledimo njej, je zmaga naša!

Marija, mi se Ti popolnoma predamo, naša misel si Ti, o Marija, naša želja si Ti, o Devica:

»Utihnili je v srcu našem akordov sladkih harmonija, en sam akord zveni veselo: Marija, o Marija!«

—.....—

Moški in mešani zbor zapojeta nato »Ave Maria«, osmeroglasno skladbo za samostojni moški in samostojni deški zbor s samospévom za bas (pel g. Tratnik) in s spremljanjem klavirja. Divna pesem! Temnejši, pa polni, harmonični akordi moškega zbora — nad njimi pa, v primeroma jako visoki legi, jasni glasovi deškega zbora: to je dalo pesmi nekaj nepričakovano lepega. Zdelo se je, da nas zagrinja naenkrat celo morje čarobnih harmonij. Vsi ti zvoki pa se združujejo v eden kipeč in koprneč klic: Ave Maria! Zdrava Maria! Gotovo! Ta pesem je bila najlepša v celem sporedu!

Tretji govornik g. J. Ozimič govori takole:

Marija, naša srednica.

Na visoko stopinjo je povzdignil prvotno Bog človeka. Iz ničnega zemeljskega prahu ga je naredil po svoji podobi, podaril mu je razum in prosto voljo, da je nadkriljeval ostalo stvarstvo, obogatil ga je tudi z nadnaravnimi darinami tako, da se je udeležil celo božje narave same. Le malo pod angele ga je ponižal, s slavo in častjo ga je ovenčal in postavil čez dela svojih rok. (Ps. 8, 5).

Toda nesrečni padec v greh ga je odtujil neizrekljivo svojemu Stvarniku. Prepad med presvetim Bogom in grešnim človekom je bil neizmeren. Zdihujoč pod težkim bremenom pradedovega greha se človek ni mogel povzpeti iz lastne moči k Bogu. Tu je mogel posredovati le božji Sin sam. Edini ta je mogel premostiti strašno brezno, edini ta je mogel ublažiti razmerje med razžaljenim Stvariteljem in žalivcem-človekom. Še le po božjem Sinu je vstopil človek spet v svetost božjo, še le po njem je prišlo božanstvo zopet prebivat v nizkost človeško. A to se je izvršilo le s pripomočjo preblazene Device, porodnice božje. Marija je torej sodelovala ali posredovala pri spravi človeškega rodu s svojim Bogom.

Posredovalec v pravem in popolnem zmislu, kakršnega je zahteval božji rešnji načrt, je mogel biti le Bog-človek. Ta je mogel človeški rod, ki je zabredel v greh, spraviti in združiti z Bogom. Zato je Kristus edini, splošni, vsem potrebni srednik pravičnosti. Marija je torej srednica v drugačnem zmislu, kakor njen božji Sin. Njeno posredovanje črpa vso svojo vrednost in moč iz posredovanja Kristusovega, tako da je Kristus tudi njen srednik.

Kristus je srednik pred vsem zato, ker je odkupil s svojo krvjo grešni človeški rod iz suženjstva greha ter mu povrnil zopet zapravljeno prostost otrok božjih. Kristus je rešenik človeštva. Tudi Marija je srednica že iz sličnega vzroka; saj je dala božjemu Sinu človeško naravo, ki jo je položil kot ceno našega osvobojenja razžaljenemu Bogu na žrtvenik. Mati Izveličarjeva je privolila v mistično zvezo, v zakon z božjo vseмогоюnostjo. Ko se je ta sklenil z blagoslovnimi, ponižnimi besedami: »Fiat mihi secundum verbum tuum« (Luk. 1, 38), je prišel Rešenik sveta v njeno deviško telo. Kakor je pri stvarjenju, ko je izrekel prvikrat Bog svoj vseмогоюni »fiat« (1. Mojz. 1, 3), nastal ves vidni svet, tako je bil spojen tudi s tem drugim »fiat« nastanek drugega, višjega sveta, rešenja. Ta drugi »fiat« pomenja

prvo vzplamenenje čarobne zvezde-danice, naznanjajoče skorajšnji prihod »solнца pravice«, ta drugi »fiat« kaže tisti trenotek, ko se je razlegel glas skozi nebo in vse svetove duhov: »Beseda je postala meso«. (Jan. 1, 14).

Marija je ponudila svoje telo, da se rodi iz njega Izveličar rodu človeškega. Tega Izveličarja je hranila in vzgajala z najnežnejšo skrbjo materinsko, darovala ga v svetišču, šla ž njim radovoljno v prognanstvo in največje ponižanje, pripravljena v svoji neomejeni pokorščini napram volji Najvišjega žrtvovati vse v prid človeštva. Zato je privolila v Kristusovo trpljenje in smrt, ki sta nam bila potrebna, da, celo sama ga je darovala in žrtvovala za nas, stoječa pod križem, brez besede, brez tožbe, s srcem presunjenim z mečem najhujše bolesti. Tako je dejanjski sodelovala pri delu rešenja.

Rešilno delo, ki ga je pričel Kristus, traja dalje in se bode vršilo do konca dni. Tega se udeležuje Marija v povišani meri, zlasti s sijajem svojega vzgleda in z mogočno svojo priprošnjo.

Življenje drugih izvoljencev božjih se ne more vedno in v vseh ozirih priporočati v posnemo. Življenje Brezmadežne pa je zmerom in povsodi posnemanja vredno. Saj je bolj nego drugi svetniki izpolnjevala božje zapovedi, izvrševala bolj nego vsi drugi krščanske čednosti. Marija je vrt z najkrasnejšimi cvetkami za ljudi vsake vrste, ker je v svojem srcu gojila in zvesto ohranila vse čednosti, ne da bi vzbujala pri tem zoprno pozornost. Ona je v resnici vsem najmodrejša učiteljica, najjasnejši vzor, najkrasnejši vzgled. Neprecenljive vrednosti pa je njen vzgled zlasti ženskemu rodu.

Kako globoko je padla vsled Adamovega greha vrednost ženske, to kaže tužno stanje, v katero je dospela v poganstvu in v katerem še dandanes ječi pri tistih narodih, h katerim še ni prodrla luč svetega blagovestja. Bilo je potemtakem potrebno, da dobi zlasti ženska dostojen vzor in vzpodbujajo, da se

otme onih sramotnih okov, ki so jo tako zelo ponižale in enačile z nerazumnimi bitji, odvzemši jej vsa človeška prava in dostojanstva. Idealnega vzora pa je ženski rod potreboval še tembolj, ker sloni baš na ženi sreča in obstoj rodbine, torej človeške družbe. Veliki pomen in blagoslov vzvišenega vzgleda, ki ga je našla ženska v Mariji, izpričujejo mnogoštevilne družbe krščanskih devic v cerkvi, ki živé pod zaščitjo prečiste Device ne le za-se življenje popolnosti, polno samozatajevanja, polno prave krščanske usmiljenosti, ampak vzpodbujajo s svojim vzgledom tudi druge k takemu življenju. To potrjuje tudi visoko mesto, ki ga zavzema današnje dni v krščanstvu krščanska soproga in mati!

Višek svojega blagodejnega sredništva pa izvršuje Marija spet v neposredni zvezi z Odrešenikom. Povišana v veličastvu nebeške slave sodeluje kot regina stans a dextris eius pri Izveličarjevem rešnjem delovanju. To sodelovanje pa tiči v njeni mogočni priprošnji za blagor priljubljenih jej človeških otrok.

Ko je Kristus še bil na zemlji, je storil na Marijino prošnjo prvi čudež v redu milosti pri posvetitvi Janeza Krstitelja v materinem telesu (Luk. 1, 40) in v redu narave pri ženitnini v Kani galilejski. (Jan. 1, 3). Ako je pa Marija to delovala kot popotnica v tej solzni dolini, koliko premore še le kot kraljica v nebesih! Ali naj mar Kristus tega, kar je pričel na zemlji, kakor je bil v Nazaretu popolnoma poslušen na vsak njen migljaj, ne nadaljuje, zlasti ko se ne pokori povelju, temveč izvršuje velikodušno milo prošnjo proseče matere? Ker torej Marija »doseže vse, za kar prosi, najde vse, kar išče« (Pij IX., Ineffabilis Deus), se imenuje po pravici »omnipotentia supplex«.

Vse milosti in dobrote, ki jih sprejemamo po Kristusovem zasluženju od Boga Očeta, nam deli Marija. Ker je mati Kristusa, vira vseh milosti, zato je tudi »mati milosti božje«. Kakor imamo le po njej Gospoda milosti, tako imamo tudi vse milosti samo

po njej. Kot nebeška kraljica hrani in deli nebeški zaklad. A teh žarkov božje milosti ne hrani za se, marveč jih spušča z milim, smehljajočim se obrazom na človeški rod.

Vzrok njene usmiljenosti, kakršni ni primera drugod, vir njene naklonjenosti proti nam tiči v tem, da je Marija tudi naša mati. Saj je Kristus v svojem zadnjem, svečanem sporočilu javno, pred tisočero množico edinemu svojemu učencu, ki ga ni zapustil niti v uri mukepolne smrti, izročil svojo lastno mater kot njegovo. In ta učenec »pomenja po vednem mnenju cerkve človeški rod ter zlasti tiste, ki bodo zvesti Janezovi pristaši«. (Leon XIII, Octobri mense). Ker pa je Marija naša mati, je njeno delovanje delovanje preslavljenе, najprisrčnejše, najnežnejše, najmočnejše, trajne ljubezni materinske. Da, tako postrežljiva je njena ljubezen, da je veliki Dante, največji pesnik katoličanstva, navdušeno zapel:

Dobrota Tvoja ne pomaga samo
prosilcu milosti, ker mnogečrati
prej, ko Te prosi, željo mu izpolniš.

Usmiljenja in milosti si mati
ter vzvišena nad vse
(Nebesa 33, 16—21.)

Usmiljeno mater se je kazala Marija človeškim otrokom skozi vsa krščanska stoletja. Up na nepremagljivi »stolp Davidov« je navdajal krščanskega vojščaka s srčnostjo, da je zlomil silovite napade sovražnikov. Mornarja na morja nevarnih potih je privedla »morska zvezda« v varni pristan. Bolniku je podelilo »zdravje bolnikov« dolgo zaželeno zdravje. Kolikrat je osladila usodo nesrečnežev, pripeljala na pravi tir tiste, ki so zašli na stranpota, rešila ljudi stoječe ob robu groznega prepada! Vedno in povsodi je bila, je in bode Marija najmogočnejša, najizdatnejša »pomoč kristjanov«.

Kdo bi se torej še najčudil, da je nadela katoliška cerkev Brezmadežni priimke, kakršnih ne pri-

devlje nobenemu drugemu izvoljencu božjemu, primke, izražajoče prav posebno Marijino »vsemogočno« priprošnjo in sredništvo? Ob času stiske se prirejajo javne pobožnosti k raznim Marijinim skrivnostim, romanja k njenim svetiščem, v obhodih se nosijo njene podobe in njeni kipi. Njeno čudežno pomoč izpričujejo tisočere cerkve in kapele po vsem širnem svetu, ki obračajo s svojim veličastvom ali le s preprostim krasom pozornost vseh nase in vabijo kristjane, naj se zatekajo k svoji pomočnici v vsaki sili, naj iščejo pri njej zaščite v vsaki nevarnosti. In neštete Marijine podobe, kipi, ki jih je naredila umetnikova roka iz ljubezni do Marije, posebej pa še pesmi, izvirajoče iz dna srca, ali ni to vse javna priča hvaležnosti za pomoč, ki jo je naklonila nebeška kraljica zaupljivim svojim otrokom? Tisti ljubeznivi glasovi, v katerih je pred veki govoril sam Bog po angelovih ustih k Devici devic v prekrasnem akordu, se dvigajo dan na dan, bodisi kot goreče prošnje, bodisi kot izlivi hvaležnega srca, tje gori k prestolu nebeške kraljice.

Ne da se tajiti, da čuti vsak pravi kristjan srčno potrebo, da se obrača v vsaki zadevi h gotovi pomoči neomadeževane matere Gospodove. Njena priprošnja pa ni le nadvse koristna, temveč je celo redno in potrebno sredstvo k rešenju vseh ljudi. Zaradi tega naj bi se vpletla v vsako molitev tudi prošnja k Mariji; kajti, kdor hoče najti milost, pa je ne išče pri Mariji, ki je mati in srednica vseh milosti, ravna nespametno in predrzno, kakor poje tako lepo Dante:

Za nas si tu ljubezni solnce žarno.
Popotniku, ki spe po zemlje potih,
si nade vsake nevsahljiv studenec.

Velika si, Gospa, tako mogočna,
da kdor po milosti ne pride k Tebi,
brez kril se dvigniti v višave trudi.

..... (Nebesa 33, 10—15.)

H koncu sledi koralna himna »Salve Mater«. Ta starodavni, enoglasni spev, zapet od mogočnega zbora, ljubezniv in ganljiv, pa vendar veličasten, silen — to je bil najlepši sklep impozantni akademiji.

Posnetek nagovora prevzv. knezoškofa.

Prevzvišeni nadpastir je bil kaj zadovoljen nad dobro uspelo akademijo in je izrazil svojo zadovoljnost v vznesenem govoru, v katerem je poudarjal hvalevredni namen, ki je vodil bogoslovce, da so priredili to veliko slovesnost na čast Brezmadežni.

Ko je izrekel priznanje pevskemu zboru zaradi težavne pa impozantne kantate »Sv. Alojzij« je nadaljeval približno takole:

Sveti Alojzij naj bo vaš vzor v vsakem oziru. Danes ste tega zaščitnika mladine, posebno pa še učeče se mladine, prav lepo počastili. Kakor so peli angelski zbori pri rojstvu Alojzijevega:

Svet si, o Bog, in sveta Tvoja dela!
Jutranji zor in temna noč,
brezmejne vse narave kras,
vse poje Tebi slavo,

Prepad strašan in svod neba
in brezdna dno in val vodâ,
pomladni dan in zime mraz,
sokola vzlet in zemlje prah,
vsi slavo glasno Ti pojó:
Bog čudapoln in velik si!

enako naj bo tudi vse vaše dejanje in nehanje v čast in slavo božjo. Namen vašega študiranja naj bo vedno bolj in bolj spoznavati Boga, tu v bogoslovju si sedaj utrjujte podlago časne in večne sreče. Štirje stebri so, ki nosijo pravo čednost in pravo učenost: vera, modroslovje, prirodoslovje in pa pravoslovje, pravica. Kako duhovito so izražene te velevažne vede simbolno na sliki sv. Alojzija, ki jo vsak dan gledate na velikem oltarju. O, opazujte pogosto to sliko, študirajte jo in vtisnite si jo globoko v srce.

Angeli nosijo te simbole, ker prava čednost pride od zgoraj in vodi zopet navzgor. Na prvem mestu, najbliže sv. Alojziju, plava angel s kelihom, simbol vere, teologije, bogoslovja. Vera, pravo spoznavanje Boga, to je središče vsega znanstva, ker Bog je studenec vsega resničnega, dobrega, lepega.

Na levici angela bogoslovja zagledate angela modroslovja. Ta se ozira na angela bogoslovja, kajti le od vere dobiva modroslovje potrebno luč, da ne zajde na stranpota. Angel modroslovja ima knjigo in zrcalo; knjiga pomenja neumoren študij, zrcalo pa glas vesti, spoznavanje samega sebe. Kako pomenljiva znaka!

Vsak dan je pisan list v knjigi življenja! Kar storiš, kar se učiš ali zamudiš, vse zapisuje angel v to knjigo in nekdanj, morebiti kmalu, ti bo treba dati račun od hiševanja . . . O glej pa tudi pogosto v zrcalo svoje vesti! Spoznavanje samega sebe je najpotrebnejša znanost na svetu. Ne preživi nobenega dneva, ne da bi pogledal v to zrcalo! Spoznavanje samega sebe pelje k ponižnosti in skromnosti, ki je najlepše krasilo dobrega mladeniča!

Na desni angela bogoslovja drži drugi angel svetovno kroglo v eni roki, simbol zvedoznanstva, v drugi pa cvetlico (*Mirabilis*), kakor bi hotel reči: »Hvalite Boga, solnce in mesec, gore in griči, drevesa in cedre; kajti rekel je in so postala, zapovedal je in so bila stvarjena.« (Ps. 148, 9).

Da, priroda je velika odprta knjiga in blagor njemu, ki se je naučil v tej knjigi prav čitati. To knjigo je pisal sam Bog s svojim vseмогоčnim prstom, ta knjiga ima na vsakem listku z blestečimi črkami zapisan svemogočni »fiat«.

Najbolj spodaj na sliki zagledamo angela pravice, prava, s tehtnico plačila. Drugi angel pa drži knjigo, v kateri beremo: »Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt«. (Mat. 5, 8).

Nedolžnost srca je velik zaklad; da ga mladenič obvaruje, je treba mnogo boja. Zato pa podaje angel lavorov venec tistemu, ki vstraja v tem boju. O vstrajajte torej v tej borbi, ker Bog je pravičen. On vas bo bogato nagradil.

Krona cele podobe pa je nebeško mili obraz svetega Alojzija, ki drži belo lilijo v rokah.

Tega svetnika torej vam stavi sveta Cerkev v vzgled, tega svetnika posnemajte vi, predragi mi bogoslovci, vi, ki ste ga danes tako lepo počastili. Kakor je on, tako vi študirajte radi bogoslovje, modroslovje, učite se iz knjige prirode, čuvajte pa pred vsem zaklad svete nedolžnosti!

Priporočal je še končno bogoslovce Marijinemu posebnemu varstvu in jih spodbujal, naj res postanejo in ostanejo zvesti sini Kraljice devic, da bodo res neprodorna falanga, nepremagljiva telesna straža Marijina, kakor je prej zatrjeval slavnostni govornik v svojem govoru.

To je bila slovesnost po besedah prevzvišenega nadpastirja, ki je res primerna za tak jubilej, kakor ga praznuje letos brezmadežna Devica.

Ta dan je bil eden najlepših, kar so jih doživeli mariborski bogoslovci tekom desetletij, in ostane tudi v zgodovini kn. šk. bogoslovnice v častnem, neizbrisljivem spominu.

KAZALO.

	Stran
Uvod	3
Slavnostna akademija	5
Immaculata Conceptio et Sacerdotium	5
Sveti Alojzij, kantata	10
Svetla zvezda na obzorju naših dni	21
Marija, naša srednica	29
Posnetek nagovora prevzvišenega knezoškofa	35

UNIVERZITETNA KNJIŽNICA MARIBOR

51301

S31803

000515837

ZA ČITALNICO

32	Pozorik narovra prevashenega koozshora
29	Marija, naša zvezda
21	Svetla zvezda na obzorju naših dni
10	Sveti Alojzij, karista
5	Immaculata Concepcio et Sacrosanctum
3	Slavostna akadecija
2	Uvod

